

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

—

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.

V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTÉ CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKÉ.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROCBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Nekaj o gospodarskih razmerah Št. Vida in njegove okolice.

Govoril nadučitelj Janko Žirovnik na „Kmetijskem sestanku“ na Trati „pri Žiberti“ dne 22. septembra 1907.

V Št. Vidu in njegovi okolici žive večinoma poljedelci. Rokodelcev je sploh za potrebo, le mizarjev je ne navadno veliko, posebno v Vižmarjih. A tudi po drugih vaseh jih je čez domačo potrebo.

Poljedelci ob sami kmetiji precej težko izhajajo. Potrebe imajo večje, nego so jih imeli kdaj, cene pridelkov pa padajo. Živina ima res nekaj cene, ki pa več mesarju koristi, kakor pa kmetu. Žlahtno sadje je tudi precej dražje nego je bilo kdaj. A imamo ga še vse premalo posajenega, kar ga pa imamo, mu pa skoraj nič ne strežemo. — Žito, krompir, zelje, repa in sploh taki pridelki so pa skoraj na pol ceneji, nego so bili na pr. pred 40 leti. Temu nasprotno je pa s kmetijskimi delavci. Dninarjev skoraj dobiti ni, dobrih poslov pa tudi manjka. Dekla je imela kdaj po 60 K in kako ruto. Danes pa ima vsaka pestunja 100 K, a dekle, ki krave opravljajo, imajo pa že po 180—200 K. Ista je s hlapci, če kdo še sploh dobi kacega pripravnega. A pri nas je zanje križ, ker vse sili le v mesto.

Dobro izučeni in spretni ljudje res dobe v mestu boljše službe nego na deželi. Zato si pa tudi opomorejo in razmerno dobro žive. Njih zgled je pa potegnil za sabo tudi neizučene in manj spretni, ker bi pač vsakdo rad dobro živel. Toda taki ljudje pa ne morejo dobiti dobrih služb in morajo toraj biti z malim zaslužkom zadovoljni. Imajo torej veliko potreb pa malo zaslužka. Potem se pa na ves svet jezé in raje stradajo, kakor pa da bi ostali na deželi, kjer bi bili pri kmetu lahko najmanj trikrat na dan siti. Včasih so rekli: „Kdor hoče iti na Dunaj, naj pusti trebuh zunaj.“ V naših razmerah bi se to reklo: „Kdor dandanes hoče iti v mesto in tam dobro izhajati, ta mora imeti res talent za to. Vsak pa nima talenta in zato naj tudi vsak ne sili v mesto. Veliko bolj zadovoljen in zdrav bo na deželi, ako opravlja kmečka dela ali pa se dobro izučí kacega rokodelstva in se ga vestno drži. Seveda na kmetih tudi ne sme imeti mestnih potreb. Saj se že brez njih izhaja! Ko bo končno urejen 8 ali 9 urni delavnik, bodo mali rokodelci še kmetu lahko kaj pomagali. Potem si bosta pa s kmetom dobra prija-

telja, ker bo kmet imel v potrebi vsaj kakega delavca pri rokah, katerega bo tudi rad pošteno plačal.

To je ena stran težav na kmetiji. Druga stran je pa kmetova okornost in nezavednost. Opozarjam samo na tisto žalostno „mlečno vojsko“. Ves svet hiti naprej. Vsak stan se uči in vežba, da more potrebam časa zadostiti. A kmet čaka in čaka in še dostikrat po strani gleda tiste, ki ga izpodbujajo k napredku. Dosti slab bi bil mizar, ki bi ne poznal materijala, iz katerega izdeluje mizarске izdelke, t. j. lesa. Ravno tako slab je pa tudi kmet, ki ne pozna materijala, t. j. zemlje, iz katerega on dobiva svoje dohodke. Koliko je pa kmetov, ki resnično poznajo to zemljo? Leta in leta je manj redilnih snovij vozil na njive v podobi gnoja, kakor pa jih je vozil z njiv v podobi raznih pridelkov. Še bolj pa je vozil s travnikov, a na travnike pa skoraj nič. Zdaj pa toži, da mu izsesana zemlja ne rodi! Če je kup še tako velik, se vendar le zmanjša, če vedno z njega več jemljemo, nego pa dodajamo. Pa se izgovarjajo: gnoj je drag! Da, drag je gnoj, ker je tudi res veliko vreden. Zato pa dober gospodar skrbno čuva, da se mu ga nič ne izgubi in nič ne izgubi.

Toda koliko je pa tako dobrih in umnih gospodarjev, ki bi imeli gnojšča res pravilno urejena in bi ne izpuščali n. pr. gnojnice v tla ali pa celo — na cesto? Lahko se reče, da gospodarji, ki nimajo pravilno urejenih hlevov in gnojšč, vržejo vsako leto najmanj za 100 K gnoja — proč. — Lahko se pa tudi reče, da se je v preteklih desetih letih že veliko izboljšalo gospodarstvo tudi v tem oziru in kakor vse kaže, se bo v prihodnjih desetih letih še veliko več. Vendar je ves ta napredek veliko prepočasen. Kmet se mora učiti na vseh straneh, da se bo končno izpoznal, kje in kako mu je zastaviti, da bo izboljšal in pomnožil svoje pridelke. Boljši pridelki imajo boljše ceno in večja množina bo več vrgla.

Samo malo zgleda: Včasih so prodajali teleta — bolje rečeno — mačke — ki so vrgla 10—20 gld. Danes umni kmetovalci prodajajo teleta po 50—70 gld. Voli navadne rumene pasme doraščajo 6 let, simodolci pa 3—4 leta, pa vržejo 500—600 K. — Z eno besedo, kmet se mora učiti, kakor se uči dandanes obrtnik. Začne naj pa že pri otrocih, kakor hitro se nekoliko navadijo poslušati to je navadno že z 9. ali 10. letom. Sploh naj vsako priliko porabi, da bo kaj pridobil za svoj stan. Potem bo pa gotovo bolje izhajal, kakor pa izhaja danes, ko se le

tisti more še na površju obdržati, ki ima pridne otroke. Kdor pa mora s tujimi ljudmi delati, pa leze v — dol-gove in torej v gotovo pogubo. — Toliko torej o naših kmetih.

Naši mizarji so pa do najnovejšega časa večinoma izdelovali pohištvo za večje ljubljanske tvrdke: Matjan, Naglas, Dovgan itd. in je le semtertja kak boljši mizar prevzel sam kako večje delo. Vse delo za omenjene tvrdke je bilo večidel sortirano: prvi je izdeloval šifonerje, drugi postelje, tretji mize, četrti umivalnike, peti nočne omarice itd. Zaraditega so pozamezni v svojem delu dosegli precej dovršenosti. Delo je bilo vse brez strojev. Ker pa danes stroji vladajo, se ročno delo ne izplačuje več tako dobro. Poleg tega se je pa les podražil za 50 %. Zato naši mizarji ob dosedanjem zaslužku ne morejo več izhajati in konkurirati s podjetji na strojih. Živeti pa le morajo in si zagotoviti prihodnost. Nekateri izmed njih so se v ta namen združili v „Mizarški zadrugi“. Nove iznajdbe, novi stroji, ki točneje in hitreje delajo, nego človek, bodo sploh človeško družbo spravili v nov tir in danes se že lahko reče, da v doglednem času ne bo skoraj nobenega samostojnega malega rokodelca več. Sicer bo ročno delo še tu in tam neobhodno potrebno, a glavno stvar bodo opravili stroji. Te si bo pa mogel nabaviti le denarno dobro podprt in strokovno izobražen obrtnik, ali pa več malih, spretnih obrtnikov skupaj v — zadrugi. Prihodnje čase bodo obrtniki živeli in delali skoraj izključno v zadrugah. Zato bodo pa morali dobro izrejeni biti. Slabo izrejeni ljudje niso za nobeno skupno delo, ker ne poznajo ljubezni do bližnjega, nego vidijo le sami sebe.

Pri nas se bo morebiti s časom opomoglo par mizarjev do samostojnosti, a $\frac{9}{10}$ bode ostalo na razpotju, ali hoditi v ljubljanske velike delavnice, ali se pa doma združiti v zadrugi. Odločitev jim ne bo težka. Tisti, ki bodo imeli dovolj strokovne izobrazbe, bodo hrepneli po večji samostojnosti in se torej oklenili zadruge. Tisti pa, ki bodo bolj z malim zadovoljni, bodo pa hodili v Ljubljano. Oboji bodo lahko pošteno preživeli sebe in svoje, če bodo svoje delo vestno opravljali in pa če bodo živeli primerno svojim dohodkom. Saj rokodelci na deželi precej z manjšim izhaja, kakor pa meščan in je torej lahko zadovoljen z manjšimi dohodki. Potrata pa „mošnje kolje“ bodisi v mestu ali pa na deželi. Zato se je je pa treba na vseh koncih varovati. — Kdor hoče, da

LISTEK.

Finale izgubljenega rokopisa.

Spisal M. R. P.

Zdaj, ko zaključujem to prvo svojo knjigo, je moje srce vse mehko in sentimentalno. Tako se mi zdi, kakor bi oddajal od sebe lep sentimentalni mladosi, lep del vseh tistih čustev, ki so bila tako brezplodna in so se izgubila v nehvaležnosti in preziranju. Zakaj ako pogledam nazaj na minule dni, na odživljene čase, napolni pač moje oči neveselo začudenje. Malo cvetov srečajo pogledi, samo samotna roža tuintam, vsa povešena, vsa vela že, že davno pozabljena in suha.

To so davni časi, ki je davno že zašlo njihovo solnce. Zdaj ga ni več nad njimi, in čemu naj bilo? Ne bi imelo smisla, in zato je nepotrebno. Mrak je zdaj nad tistimi časi, gluha noč kakor morda v jeseni, ko je nebo tako blizu, da duše popotnika oblaki, ko zakrivajo megle daljino, grenka resignacija zavira pogled v lepo deželo ciljev in nad in hrepenenja.

To uro mi hodi na pamet moj pokojni oče, na spomin mi hodi njegovo življenje, ki ni imelo sedanjosti, ampak samo bodočnost.

Zdi se mi, da se nalahko odpirajo duri, odpro se, po prstih pride oče, sede za mizo in pogleda po rokopisu.

„Kaj se ti tako slabo godi?“

In glede po rokopisu, in njegov obraz je ves blede.

„Zate ni življenje. Zakaj ne umrješ?“

In dvigne oči in spregovori z obžalujočim glasom.

„Zakaj ne upaš?“

„Ali je to življenje, ali so to cilji?“

In vstane in odide s sklonjeno glavo, nalahko se odpro duri, zapro se in na spomin mi pride nekaj težkega in žalostnega. Daleč so cilji, in kadar so doseženi, ali so to še cilji? Ali niso nedosežni, samo hrepenenje, ki prepleta vse naše dni z upi in nadami? Temna je pot, brez vodnika je, daljave življenja so neznane in tuje.

Okno je na široko odprto, in črez njega plava mehka in drobna pesem. Srce se razveseli nad njo, kakor oko nad prvim spomladanskim metuljem, ki je komaj prilezel na svetlo in se dviguje komaj ped visoko s svojimi mladimi in slabotnimi krili. To sta Fani in Karla, ki sediti v mraku pri oknu in pojeta. Karla misli name, Karla ima polno upov in nad, in zato je pač njen glas tako globok in poln čustva.

Ne umirati, ampak živeti!...

Maldo je srce, ki živahno bije v prsih, vroča je kri, ki teče po svežih žilah, silni so plameni, ki gore globoko v dnu duše.

Nad polji in nad livadami plove pomlad, ptice pojo po vejah, šume šumijo svojo bučečo in silno pesem. Preko

polja gredo fantje, mladi so, vsi krepki, jaki in veseli in si pojo o hrepenenju, o belih bajticah, ki stanujejo po njih njihove drage, o mehkih grudih si pojo in o črnih očeh, ki so jih očarale z njimi sladke ljubice. Tam po parku šume kostanji, vsi so v cvetju, ki se siplje dol po klopeh, po mladih ljudeh, ki govorijo o sreči, ko jo vživajo pač v tolikem bogastvu. Ovete jasmin in opojno dehti, pod njim sedi Karla, in njene oči so vroče, globoke so in polne ognja in želja. Vsa plameni njena duša, vse plašne od pričakovanja se dvigajo mlade grudi, vse burno polje pod njim srce, ki čaka, hrepeni in ljubi...

Ne umirati, ampak živeti!

Že je polnoč nocoj, tiho gorijo zvezde, tam na severu se utrnejo dve, tri, svetli utrinki izginejo za gorami. Luna stoji visoko, preko cest gredo sence, umikajo se v jarke in vračajo, od juga dahne tuintam, zamajajo se visoki vrhovi košatih kostanjev, belo in rdeče cvetje se zgane po njih, in njegovo listje splava v alejo dol kakor sanje. Pesem gre preko noči, od severa do juga gre, od vzhoda do zahoda. Silna je ta pesem spomladanska je, spev življenja in nature.

Ne umirati, ampak živeti!

Naj gre ta pot, kamor hoče, naj jahamo valove, naj nas neso med viharje in nevihte, samo, da je srce bogato, da je polno želja in hrepenenja in sreče in žalosti in obupov in življenja!

se mu na tem svetu dobro godi, mora pred vsem dolžnosti svojega stanu vestno izpolnjevati. To pa more le tedaj, ako je za svoj stan dovolj pripravljen. Da pa je dovolj pripravljen, mora pa imeti do izvoljenega stanu veselje in pa dobro pripravo. Take priprave mu daje strokovni pouk. Brez pouka ni napredka, brez napredka ni življenja. To si je treba zapomniti!

V tem oziru je pri nas že dokaj dobro preskrbljeno za tiste, ki si izvolijo mizarstvo rokodelstvo. Petrazredna ljudska šola jim bo dala precej podlage za občno izobrazbo, štirirazredna obrtno-nadaljevalna šola jih bo pa podpirala s strokovnim poukom. Že zdaj je nekaj mojstrov pri nas, ki so si za svoj stan precej koristnega pridobili v teh šolah. In vsako leto jih bo več. Vajene, ki bo sicer tudi priden v šoli, se bo pri takem mojstru lahko temeljito izučil, ter se na ta način preskrbel za poznejše življenje. Vsak je sam svoje sreče kovač! — Kdor pa nima veselja do mizarstva, ali kdor nima talenta in torej ni mogel z dobrim uspehom dovršiti ljudske šole, ta naj ne sili k rokodelstvu. Izbere naj si drug primeren stan. Če bo n. pr. hlapec, bo tudi lahko zadovoljen, saj dandanes zveste hlapce dobro plačujejo in povsod upoštevajo. Bolj zadovoljno življenje ima vesten in priden hlapec, kakor pa brezvesten in len gospod! (Sledi).

Goriški deželni volilni red.

Pod tem naslovom priobčili smo v št. 60. našega lista oceno novega volilnega reda goriškega, ki je bila seveda precej grajalna in to po pravici. Kajti zadovoljen z novim redom pač ne more biti drug, kakor naš naroden nasprotnik. Dobili smo kot odgovor na članek pojasnilo, zakaj da ni bilo baje mogoče doseči Slovencev boljšega volilnega reda. Ker je to pojasnilo pisano stvarno in zagovarja stališče svoje stranke brez strankarske strasti, priobčimo v sledečem cel dopis dobesedno. Dopis nam je došel iz roke goriškega deželnega poslanca in se glasi:

Opomniti je najprej, da je prinesel v goriško zbornico predlog o sestavi novega volilnega reda poslanec Bombig, podžupan goriškega mesta, ki spada med najradikalnejše Italijane in nasprotnike Slovencev. Že to dejstvo je bilo vsakemu, ki mirnim očesom gleda politične homatije v deželi, znak, da se namerava od italijanske strani gledati državnih in deželnozborskih volitev nekaj, kar ne bode Slovencev v prilog. Ta slutnja je bila tembolj opravičena, ker se je dal z označenim Bombigovim predlogom nalog deželnemu odboru, kjer je sedež vseh mahinacij, naj predloži zbornici nov volilni red. Italijani so se namreč bali, da se goriški Slovenci zedinijo glede volitev v državni, posebno pa v deželni zbor, kar bi se bilo lahko pri nekoliko dobri volji tudi zgodilo. To zadnje pa, posebno zlošno postopanje glede volitev v deželni zbor, je proti njihovemu računu in proti njihovi koristi, zato je bilo treba vreči pred nje nov ferment razdora. To se jim je tudi v polni meri posrečilo.

Račun je bil čisto enostaven: Oni so sestavili načrt novega volilnega reda, in Slovencev ni preostajalo drugega nego ga sprejeti ali zavreči, tertium non datur. Ako bi bila „Slogina“ stranka načrt odklonila, nastal bi bil v vrstah naših „naprednih“ grozen krik o „farški okostenelosti“, ki ne privošči nižjim krogom niti mrvice volilne pravice. Tedaj bi se bilo od one strani argumentiralo tako-le: Novi volilni red ni sicer naš uzor, vendar pa je boljši od prejšnjega in daje Slovencev ugodnosti, katerih ni podceniti. Prosim Vas, kaj so pa imeli tržani, razen Tolmincev, od svoje volilne pravice, ako so morali izgubljati po dva do tri dni, ako so hoteli oddati svoje glasove za

tega ali onega kandidata — v Tolminu? Že samo s to točko bi se bili razburjali duhovi po trgih — grozno, in opravičeno. A novi volilni red daje goriški okolici še to ugodnost, da dobi jednega poslanca več, kar je zelo opravičeno, ker ta okraj ima skoro toliko volilnih mož kakor tolminski in sežanski skupaj in plačuje več davka kakor oba navedena okraja skupaj. Kako imenitno izbrana snov za razburjenje goriške okolice!

In ako bi bila „Slogina“ stranka odklonila načrt novega volilnega reda, kar so Italijani in naši „napredni“ stalno pričakovali, kako orožje bi jim bila dala v roke, da bi razburili delavski stan, ki pridobi sedaj volilno pravico v splošnji kuriji!

Ker je bila pa „Slogina“ stranka modrejša, nego so nasprotniki pričakovali, so naši „naprednjaki“ ogorčeni, da se je sprejel novi volilni red. Zviti Italijani so ž njim dosegli svoj namen, dasi se najmanj veselijo sankcije novega volilnega reda ravno oni, ki so spravili v zbornico predlog o njem.

Vprašamo: Kaj pa je v novem volilnem redu tako strašnega proti prejšnjemu, da bi opravičevalo gonjo „napredne“ stranke proti „Slogini“?

Vi pravite, da velikanska krivica obstoji raditega, ker se je mesto Gorica, ki v doglednem času postane slovensko, preklonilo Furlaniji. — To je fraza. Ako res postane goriško mesto slovensko, kakor Vi trdite, tedaj bodo imeli Slovenci gotovo večino v deželnem zboru, ker bo trgovska zbornica volila dva Slovence mesto dveh Italijanov v zbornico. Le tu, v trgovski zbornici, je sredstvo, ki more dovesti goriške Slovence v doglednem času do večine v deželnem zboru. Kdor drugo trdi, ne pozna naših razmer.

Kar se tiče § 13. novega volilnega reda, je neovrgljivo, da je isti povsem dosloven prejšnjemu. Tudi dosedaj je volila cela zbornica enega odbornika, kmetske občine enega, veleposestvo enega in mesta, trgi in trgovska zbornica enega. Tudi dosedaj so imeli torej Italijani dva gotova odbornika, Slovenci pa enega gotovega in enega na žreb. V tem oziru ni novi volilni red ničesar spremenil.

Kratko in malo: Novi volilni red je Slovencev krivičen kakor je bil prejšnji, vendar pa ima različne ugodnosti, katerih prejšnji ni poznal.

Vpraša se: Je-li bilo mogoče doseči boljši volilni red, nego je bil predložen? — Najzagrizenejši naprednjak Vam mora dati odgovor, da ne.

Kaj je bilo torej storiti? — Od dveh zel izbrati manjše. — O da bi bili naši „naprednjaki“, ki so vašim „Narodovcem“ podobni kakor jajce jajcu, v položaju „Slogine“ stranke, kaka slava bi se bila pela pridobitvi novega volilnega reda z ozirom na dane razmere, da Slovenci pri sedanjih okoliščinah ne morejo siliti Italijane v lastno pogubo.

Posledice te gonje proti novemu volilnemu redu, ki se je prenesla sedaj tudi na Kranjsko, postanejo pa za goriške Slovence lahko zelo usodepolne. Ne oziraje se na to, da pridejo Slovenci v zbornici le tedaj v poštev, če so edini, obstoji še druga nevarnost. Znano je vsakemu politiku na Goriškem, da so imeli že davno Italijani dobro tretjino glasov v skupini slovenskih veleposestnikov. Žal, da se je v novejšem času število slovenskih veleposestnikov zelo skrčilo, deloma raditega, ker se je zemljiški davek pred leti znižal za 17%, deloma pa tudi raditega, ker veleposestniki radi slabih letin in radi občutljivega pomanjkanja delavcev propadajo. Ako se bodo slovenski veleposestniki kavsali, zmagajo v tej skupini lahko Italijani, ali pa bodo oni odločevali izvolitev slovenskih poslancev. S tem dosežejo Italijani več, nego so s svojim predlogom nameravali. Ne le da ne bode slovenska deželnozborska delegacija edina v veliko škodo Slovencev, marveč pripeti

se lahko, da pridejo v veleposestvu poslanci v zbornici, ki bodo od Italijanov odvisni, če sami ne bodo Italijani.

Nedvojbeno je, da so se Bombiči et konsortes zelo vrezali s svojim predlogom, ako bi bili Slovenci modri in manj nervozni. Da je imela pri tem načrtu volilne reforme skrivno tudi vlada svoje prste vmes, je verjetno. Da ji novi volilni red zelo ugaja, je brezdvombno, saj s tem izgine veliki upliv irredente iz goriške zbornice.

Tu je pristna slika o učinkih in posledicah nove volilne reforme za goriško grofovino, slika, katere ni ustvarilo strankarstvo, marveč poznanje in mirno razmotrivanje tukajšnjih razmer.

Da se da način, kako se je ta važna reforma v zbornici razpravljala in sprejela, zelo grajati, o tem ni govora; a to ni bistveno.

Politični pregled.

Nagodba.

Ogri vnovič izjavljajo, da ne bodo o nagodbi dalje kakor do 10. oktobra razpravljali. Če se do tega časa ne doseže sporazumljenje, potem se predloži ogrskemu državnemu zboru predlog o samostojni ureditvi reciprocitete. Isto je avstrijski ministrski predsednik izjavil že meseca julija in zato nas ta ogrska grožnja ne more prav nič vznemirjati, kajti časi, v katerih je Avstrija nosila vse slabe posledice za slučaj, če se ni dosegla nagodba, so minuli.

Vprašanje je samo, kako naj se samostojna rešitev reciprocitete razume. Če misli Ogrsko, da bo svoje razmerje napram naši polovici uredila brez nas, velja to ista v našem razmerju nasproti Ogrski. Avstrija bode pri tem doletela, kake obveznosti imamo proti Transleitaniji na podlagi trgovske zveze, dalje, katere ogrske predprave, sloveče na nagodbi, sklenjeni med Thunom in Szellom, ugasnejo koncem leta 1907. Avstrija bode tudi upoštevala stališče naših agrarcev in tem zahtevam primerno uredila našo tarifno politiko in živinski promet.

V kratkem se bode torej pokazalo, če bosta mogli obojestranski vladi skleniti tako nagodbo, katero bodeta odobrila tudi parlamenta. Vzdržuje se pa vest, da se bodo nagodbena pogajanja, začetkom oktobra zopet pričela in sicer v Budimpešti, kamor se podajo avstrijski ministri na razgovor. Prepričani smo, da bodo isti odločno vztrajali na povišanju kvote brez kake kompenzacije, ker ne mi, ampak Ogrska rabi nagodbo in zato je vsaka grožnja z one strani za nas brezpomembna.

Bosna in Hercegovina.

V zadnjem času se je večkrat pojavila doslej še z nobene strani potrjena vest, da hoče vlada podeliti Bosni in Hercegovini politično avtonomijo, za katero sta tudeželi že zdavnaj zreli. Saj vojaška diktatura, katera je deželo pač preprežala z železnicami in cestami, pa ne v prvi vrsti vpoštevajoč blagor dežele, ampak strateške ozire, ni deželo v kulturnem oziru nič dvignila. Glede šolstva je Bosna tako zanemarjena, kakor nobena druga dežela, pravosodje niti daleko ne odgovarja modernim zahtevam in znano je, da je orožnik prva in druga inštanca v Bosni. Divji roparski spekulaciji je pot v deželi na stečaj odprta: krasni gozdovi so padali pod sekiro brez ozira na postave za varstvo gozdov, katere seveda v Bosni ne veljajo; da bi se kras v Hercegovini in zapadni Bosni pogozdil, za to se ni brigal nihče in slednjič v političnem oziru se je vladalo po starem avstrijskem geslu: divide et impera; hujskali so se Srbi proti Hrvatom, katoličani proti pravoslavim in mohamedanom, sedaj se je protežirala ena narodnost, sedaj druga.

Toča prebivalstvo se je tega vladanja naveličalo; ugovarjati so začeli Srbi, katerim je naravno stremljenje

Tiha je noč, šepetaje zunaj listje, iz dalje plavajo spomini, kakor rahli vetri iznad morja dihajo v obraz, mamijo srce in ga osvajajo, zapirajo se oči, rahlo vstajajo pred njimi davni kraji, prodani dom, dežela spominov. Mladost in njeni vodniki, neprijazni in sirovi filistri...

Ali še živijo, ali jih še kdaj obiše trmoglav popotnik?

„Kdo ste vi?“

Ali je njihovo zanimanje še tako mirno?

„Umetnik ste?“

Ali se še tako mahoma začudijo?

„Ali imate jus?“

Ali še tako resno vprašajo?

„Nimam jusa, vaša prevzvišenost, oh, niti mature ne...“

Ali je popotnikov glas ob teh besedah še tako ironičen?

„Potem niste umetnik!“

Ali še tako odločno sklenejo neprijazni sirovi filistri, vodniki moje mladosti?...

O tiha noč, o spomini, o mladost, o hrepenenje, o Karla, ve moje zlate sanje!...

Glej, vse je mehko nocoj moje srce, vse je toplo, o Karla, zakaj vrnilo se je vse tisto, kar je bilo že davno minilo. Vsa tista sladka mladost, vse njeno hrepenenje, vsi njeni sladkoidealni cilji. Deni roko na oči, da jih lažje

vidiš na koncu najinega pota, in da bo tvoje srce bolj pogumno in veselo!

Kitaro bom vzel, pod tvoje okno pojdem in zaigral bom in zapel, da bom ganil tvoje srce, in da bova tako oba skupaj hrepenela k najinim sladkoidealnim ciljem.

„Pa poljanski moj fantič
pozabljen še ni...“

Kako gre melodija te pesmi, Karla? — Kaj mi je do tega, Karla! — Jaz bom pel brez not, ampak po čustvih.

„Pa poljanski moj fantič
pozabljen še ni...
Pa kako bom ljubila,
ko me srček boli...“

* * *

Iz mraka so vstale globoke temnorjave oči, lep obraz je vstal, obdan s temnimi lasmi in se je vprl vame resno in zamišljeno. Tiho je bilo vse v sobi, vse zavito v polmrak, zato je bilo čisto lahko govoriti od srca.

„Kaj je vse ljubilo srce, za kaj vse se je navduševalo, in kako je zdaj daleč vse tisto! Tuintam še samo rahel spomin, kakor rahel oblak je, ki vstane iz za južnih gor in se izgubi za severnimi vrhovi. To je pač zadnji sled bolesti in veselja, zadnja lahka resignacija po sreči in bogastvu.“

Polmrak je bil, zato so bile besede kakor v sanjah.

Ali zbledel je obraz mahoma in skrčile so se roke.

„Krivnično je z menoj življenje!“

In nato so se odprle lepe ustnice, in se dvignile verne oči.

„Jaz sem življenje!“

Preko misli je šlo začudenje, oči so pekle kakor od hrepenenja.

„Kaj ti nisem dalo okusiti vsega? Kaj nisem napolnilo duše z žalostjo in veseljem, s srečo in nesrečo, z bedo in bogastvom? Ti si med mojimi izbranimi, zato uživaš moje darove tako v polni meri...“

Slušam in meni se hoče hrepeneti, ali zdi se mi, da je srce prazno.

„Daj mi novega hrepenenja, o življenje!“

„Jaz sem novo hrepenenje!“

Meni se hoče živeti srečno, a zdi se mi, da sem ves reven in ubog.

„Daj mi sreče, o življenje!“

„Jaz sem sreča!“

Meni se hoče ljubiti, a nimam nikogar na svetu...

„Daj mi Karlo, o življenje!“

„Jaz sem Karla!“

In jaz se naslonim na mizo in čutim v svoji duši nejasen in težek zaklad... To pa je silno bogastvo in brezmejna revščina obenem.

po združitvi teh pretežno srbskih dežel s kraljevino Srbijo; oglašali so se mohamedanci, kateri so s tem, da so zahtevali, da se praznuje poleg cesarjevega godu tudi sultanov in s tem našo vladno prav neljubo presenetili; vstali so slednjič tudi Hrvatje, in zahtevali združenje Bosne in Hercegovine s Hrvatsko, kar bi bila še najugodnejša rešitev tega vprašanja. Proti temu so seveda Mađžari, ki zahtevajo ti deželi zase, čeravno govore proti temu nepravemu združenju etnografski, politični in zemljepisni razlogi.

Jako čudno vlogo igra pri tem serajevski nadškof Stadler, ki se je pred kratkim v židovski „Neue Freie Presse“ izjavil proti politični avtonomiji Bosne, češ, da bi v deželnem zboru bosanskem prevladal srbski element, kateremu bi se pridružil tudi mohamedanski, in ta bi združene Hrvate popolnoma ob steno pritisnila. S tem je javno priznal, da je prebivalstvo po ogromni večini srbsko. Da pa poda svoji izjavi več pomena, se ta nadškof ni sramoval Srbe kot skrajno nelojalne denuncirati in je kot edini lojalni narod proglasil Hrvate in iz tega razloga zahteval združenje s Hrvatsko, čeravno mora vedeti, da avstrijska vlada tega nikdar ne bo storila.

Avstrijska kakor ogrska vlada bodeta seveda nadškofu Stadlerju za to imenitno izjavo iz srca hvaležni in vladali okupirani deželi še dalje po starem zistemu, toliko časa, da bo ta politika popolnoma zavožena in rodila vihar, ki zna to razmerje vse drugače preosnovati, kakor boče ljubo naši vladi.

Italijanske zahteve v Dalmaciji.

Že več ko leto dni so se vršila pogajanja med Hrvati in Srbi na eni in Italijani na drugi strani glede narodnega sporazumljenja v Dalmaciji.

Za plačilo, da ne nasprotujejo združitvi Dalmacije s Hrvatsko, zahtevajo Italijani napravo laških šol v vseh krajih, kjer je postavno predpisano število za šolo godnih italijanskih otrok; za te šole se naj postavi seveda posebni laški šolski nadzornik, oziroma laški deželni šolski svet. Glede srednjih šol naj ostane vse pri starem, samo na hrvatskih gimnazijah, pripravnicah in trgovskih šolah naj se uvede italijanščina kot obligaten predmet! Pri uradih prepuste velikodušno hrvaščini mesto prvega deželnega jezika, dočim se mora pripustiti italijanščina povsod kot občevelni jezik s strankami; slednjič zahtevajo, da morajo vse občine laške dopise sprejemati in v istem jeziku rešiti. Kar se tiče zastopstva v deželnem zboru, se skromno zadovolji z dosedanjim številom (6 poslancev), zahtevajo pa en državnoborski mandat.

Bilo bi pač odveč, z ozirom na naravnost neznosne razmere hrvatskega in slovenskega naroda v deželah, kjer imajo Italijani v deželnem zboru večino, namreč v Istri, Trstu in na Goriškem, v teh direktno nesramnih „kulturnih“ in političnih zahtevah Italijanov le eno besedo izpregovoriti, da so se ta pogajanja razbila, je pač umljivo; popolnoma neumljivo pa je, da so Hrvatje eno celo leto druzega časa izgubili s tem, preden so prišli do zaključka, da te zahteve niso sprejemljive.

Italijani dobro vedo, da je njihovega gospodstva v Dalmaciji za vedno konec in zato so pripravljene pogajati se; Hrvatje pa naj vse njih zahteve odločno zavrnejo, oziroma zahtevajo junktim z rešitvijo hrvatskih in slovenskih zahtev v Istri, na Goriškem in v Trstu, kjer Slovenci čakajo že nad 20 let na slovensko šolo!

Rusija.

S tem da je ruska vlada mestne volilne kurije ločila po narodnostih, onemogočila je zlasti židom, katerih je silno veliko posebno v zapadnih ruskih gubernijah (v ruski Poljski) naseljenih, skoraj gotovo vsako zastopstvo v tretji dumi. Židje so baje sklenili, volitev se popolnoma vzdržati. S tem bodo dumi seveda le koristili, kajti že v prvi in drugi dumi so bili ravno židovski poslanci tisti, ki so z najbolj ekstremnimi levičarji z očitnim namenom, vsako zborovanje dume s prenapetimi predlogi, ki bi tudi v najbolj liberalnem zapadnoevropskem parlamentu ne podrli, preprečili. Sicer je pa med Rusi samimi obilo takih slepcev, ki ne spoznajo nevarnosti, katera preti ruskemu narodu od židovstva, ki korumpira vse javno življenje in nevedno ljudstvo od mozga izsesava, in sicer je odločen branitelj židovskih interesov prejšnji minister grof Ivan Tolstoj, ki graja kadete radi tega, ker niso dovolj odločno nastopili za enakopravnost židov!

Poleg ureditve prežalostnih notranjih razmer pa ruska vlada tudi svojih interesov v Vzhodni Aziji ne pušča v nemar. Pred kratkim je odredila, da se na sibirski železnici položi drugi tir, ki bo v slučaju mobilizacije omogočil hitrejše prevažanje čet na bojišča, sedaj je pa tudi odredila, da se v Vladivostoku in Nikolajevsku zgrade ogromne utrdbe in velike vojašnice, in v to svrhu nakazala znesek 37 milijonov rubljev. Želeti bi bilo, da bi se ta svota tudi v pravi namen porabila in ne izginila po večini v žepe različnih višjih in nižjih činovnikov, kakor svoj čas pri gradnji utrdb v Port-Arturju.

Vest o zvezi severnoameriških združenih držav z Rusijo zadobiva čim več tal in je potovanje ameriškega

vojnega ministra Tafta, ki potuje te dni iz Vladivostoka v Petrograd velikega političnega pomena. Prvi pogoj take zveze je seveda notranji mir v Rusiji; če se pa ta doseže, potem napravi rusko-amerikanska zveza gotovo enkrat za vselej konec imperialističnim nameram Japonske v Vzhodni Aziji, pridobi Rusiji zopet oblast v Mađžuriji, katero Ruska v svrhu gospodarskega razvoja Sibirije in Mongolije neobhodno potrebuje in ohrani Ameriki bogate Filipine.

Duma.

Vže začetek volitev v tretjo dumo kaže, da so se naklepi vlade, opozicije popolnoma zatreti, vsaj deloma ponesrečili; opozicija v ljudstvu tudi še sedaj, ko po umetno prirojenem volilnem redu volijo po največ zanesljivi „konservativci“, jasno stopa na površje. To dokazuje najbolj dosedanj izid pri volitvah. Od 560 izvoljenih volilnih mož v moskovski guberniji je 341 zmernih, 96 levičarjev, 24 socialistov, 4 skrajni levičarji, 28 monarhistov in le 66 desničarjev. Če se pomisli, da se kmetje, kadetje štejejo k zmernim, potem se uvidi veliki pomen teh volitev. Še bolj zanimiva je volilna borba v Kišinjovu, kjer bi morali, soditi po velikem vplivu Kruševana, Puriškeviča in Krupenskija, prodreti kandidatje „pravih ruskih ljudi“. Toda zgodilo se je to ni pri volitvi kmetijskih volilnih mož in le kurija malih posestnikov je izvolila poleg 12 naprednjakov še 3 zastopnike ljudske zveze. Zdi se, da je trditev kadetov, da nima vlada v celem državi niti trohice zaupanja, resnična, posebno če se uvažuje dalekosežni pomen skrajno reakcionarne volilne reforme.

Dogodki na Daljnem Vztoku.

Kakor se je Japonska svoj čas temeljito, čeprav skozi dolgo vrsto let pripravljala na vojsko z Rusi, ki je bila vsled neprestanega prodiranja Rusov v Koreji postala neizogibna, ravnotako ne zamudi sedaj nobene prilike, da utrdi svoje stališče nasproti Ameriki in se v ugodnem trenutku polasti Filipskega otočja. Zelo zanimivi so koraki, koje sta storili ameriška in japonska vlada že v tej zadevi.

Amerika bo svoje brodovje v kratkem odposlala v Tihi ocean, in je za ta slučaj že tudi vzela v najem od mehikanske vlade več pristanišč, napravila si bode v kratkem v noviški luki, katero je za pet let vzela v zakup od Rusije, obširne arke za popraviljanje ladij in priredila tam oporno točko za svoje brodovje.

Japonska, ki je vsled male razdalje svoje države od Filipin že itak na ugodnejšem stališču, pa si je vrhutega še v neposredni bližini glavnih filipinskih otokov, jugovzhodno od kineškega mesta Hongkong, na prav japonski način zagotovila važne oporne točke za svoje brodovje: poslala je svojega uradnika Nišisava z naročilom, da se polasti onega kitajskega otoka, ki se je že poprej tega otoka polastil in da razvije na njem japonsko zastavo.

Eventualni kitajski protest itak ne bode imel nobenega učinka. Amerika si bode pa tudi prav dobro premislila; predno začne v tem trenutku vojsko, ki jo mora izgubiti. Ko se bode pa ena ali druga obeh držav čutila dovolj močno, se bo že našel vzrok in zopet bomo pričali velikankega boja za gospodarsko nadvlado nad Daljnem Vztoku.

Maroko.

Vojska v Maroku bode, kakor je sklepati iz zadnjih poročil, kmalu končana. Poslanci dveh rodov v bližini Kasablanke so sprejeli mirovne pogoje francoskega generala Drude-ja, tretji rod pa, ki se je branil poslati svoje poslance v francoski tabor, bode Drude z oboroženo silo do kapitulacije prisilil.

Drudejevi mirovni pogoji so sledeči: rodovi morajo izročiti morilce francoskih in italijanskih delavcev, plačati vojno odškodnino in se zavezati, da ne bodo v prihodnje v bližini mesta več nosili orožja; za slučaj, da se nemiri ponove, se jim je zažugalo splošno razoroženje, kar bi se pa seveda le z novo ekspedicijo doseči dalo. Če bo imel general Drude uspeh, je torej stvar za sedaj povoljno rešena; z gotovostjo se to seveda z ozirom na splošno znano mohamedansko politiko ne more trditi.

Posledica cele akcije bode, da se bo moštvo policije, katero bi moralo po določilih algeciraške pogodbe sestajati iz Marokancev - domačinov, rekrutirala iz francoskih in španskih vojakov, da bodo torej Francija in Španija svojo oblast v Maroku s privoljenjem ostalih velesil razširile. Škodo bode trpel sultan Abdul-Azis, stroške ureditve že itak slabih maroških financ pa bodo nosili rodovi, ki so bili v zadnjih bojih že hudo oškodovani in mirni prebivalci mesta Kasablanke. Da je s tem maroška afera enkrat za vselej zaključena, tega seveda nihče ne pričakuje; mogoče so bili ti boji samo začetek konca maroške države, kajti kakor se čuje, se že vrše dogovori med nemško in francosko vlado glede interesnih sfer obeh držav v Maroku. Nemčija baje zahteva obrežje ob atlantskem oceanu in je pripravljena Francoze podpirati v južnem Maroku, kateri je za eventualno železniško zvezo Alžira s francoskimi zahodnoafriškimi kolonijami ob Senegalu in Gambiji za Francoze posebno velikega pomena.

Dnevne vesti domače.

— „Slovenčev“ poročevalec na našem lepem shodu v Loškem Potoku je slišal travo rasti, zato si pa pomaga z zavijanjem in neresnico. Čul je celo „zaupen“ pogovor — ki ga pa niti bilo ni — med dr. Lavrenčičem in dr. Ravniharjem, češ, da smo tu v Loškem Potoku dobro opravili, da bi pa med Hrvatje (!) ne bilo varno hoditi, ker bi tam utegnili naleteti. Mi beležimo te vrstice zategadelj, da vsi na shodu zbrani možje spoznajo, s kakšnimi nepoštenimi sredstvi se bojujejo nasprotniki našega gibanja. Zakaj vsi udeleženci shoda, zlasti pa bratje Hrvati lahko potrdijo, da je bil „zaupen“ razgovor takšne vsebine zlasti z ozirom na iskrene odnose z naš shodu navzočimi Hrvati naravnost — nemogoč. — Poročevalec pa dalje tudi trdi, da namerava dr. Ravnihar osrečiti ta volilni okraj s svojo kandidaturo ter da pri tem računa na „zabitost“ tamošnjih volilcev. Za ta poklon naj se volilci „Slovenčevemu“ poročevalcu zahvalijo posebej. Ko bi bil poročevalec resnico poročal, moral bi potrditi, da je dr. Ravnihar na shodu bičal dosedanj običaj obeh naših domačih strank, da kar iz Ljubljane komandirajo kandidata volilcem, da pri tem izbero kandidata čisto iz družega okraja, da kmetom vsiljujejo za poslanca meščana in narobe in da je edino pravo stališče to, da volijo volilci poslanca moža iz svoje srede. Kako pride torej „Slovenčev“ poročevalec do trditve, da namerava dr. Ravnihar, ki na kako kandidaturo sploh ne misli, kandidirati v Jakličevim (!) in — Šukljotovem (!) okraju? Na slabem morate biti, če si ne znate drugače pomagati, kakor z neresnico in nepoštenostjo.

— Zakaj hodijo advokati dr. Šusteršič, dr. Schweitzer, dr. Pegan, Vencajz na shode, o tem nas je podučil poslanec g. Jaklič. Zato ker so klientov potrebni. To je sicer trdil g. Jaklič le glede dr. Ravniharja. Ali kar velja za enega, velja za drugega tudi. G. Jaklič naj bo potolažen, dr. Ravnihar bi imel brez politike in brez shodov še mnogo več klientov kakor jih hvala bogu ima. Čudno pa je, da Jaklič take slabe dovtype pobira iz — „Slov. Naroda.“

— Noblesa je ravnokar nanovo razkrita lastnost „Narodovega“ urednika Mir. Malovrha. Sam jo je našel na sebi v svoje lastno in celega občinstva začudenje. Ta nova lastnost, pravi, je bila vzrok, da za najnovejšo občutno kľofuto ni tožil zaradi razžaljenja časti. Kdor le količkar pozna to osebo, vedel bo takoj, koliko da je bila pri Malovrhu glede noblese. Da pa ne bo kdo ostal v nejasnem glede njegove velikodušnosti, hočemo dejanstveni položaj njegov pri znani obravnavi proti dr. Stojcu nekoliko pojasniti. Ovdaba bila je storjena zaradi lahke telesne poškodbe na podlagi nestrokovnjakega zdravniškega izpovedala, ki na uprav naiven način hoče napraviti navadno, neposredno po udarcu nastopilo rdečico v obrazu za telesno poškodbo. Da taka budalost ne more obveljati, moral bi seveda predvsem zdravnik vedeti, ki jo je napisal. Zato bi bila edina pot, katero bi tudi vsak drugi, kakor Malovrh nastopil, da bi bil namreč tožil radi razžaljenja časti. To bi bil tudi naš Malovrh kaj rad storil. A riskiral bi pri tem, da bi tudi dr. Stojce vložil proti-tožbo zaradi razžaljenja časti, ker je Malovrh pri znani aferi rabil žaljivke. Kakor hitro bi pa bil Malovrh obtoženec, prebrati bi se moral na obravnavi Malovrhov curriculum vitae (dogodki iz prejšnjega življenja). In zopet bi nanovo izvedel strmeči svet, kdo da je tisti, ki dela politiko slovenske „intelligence“ in ki sme nemoteno v listu naše „intelligence“ na najpodlejši način napadati in jemati čast poštenim, z delom se živečim možem. Tega se je naš Malovrh ustrašil in zato je kaj hitro odstopil od tožbe, kakor hitro je slišal, da mu hoče dr. Stojce milostno prihraniti veliko ponižanje. Od tod njegova noblesa. — Sapienti sat!

— Če bi hotel Malovrh simulirati, spravi bi, kakor sam pravi, igraje dr. Stojca pred kriminal. V svoji naivnosti je pozabil pristaviti: in če bi dobil kakega tepca, da bi njegovi simulaciji verjel. Kaj tako neumnega, kakor so bili izbruhi Malovrhove jeze po oprostitvi dr. Stojca, že dolgo nismo brali. Mogoče pa je imela kľofuta za posledico poškodbo na pameti in ne na telesu.

— Narodna mlačnost. V uradnem listu smo brali, da ima v seji občinskega sveta ljubljanskega odstopivši Šubie zopet nek referat. Ne vemo kako bi si stvar tolmačili. Morda, da se je odstopivši občinski svetnik jel kesati radi prenglenega izstopa, videč kako se je dr. Trillerju obnesla njegova trda koža, od katere so odletele vse najostrejšie pšice žaljenega narodnega ponosa, s katerimi so ga obsuli nedavno zaradi njegovega figomštva. Dr. Triller sedi, kakor prismolen na svetnikovem stoleu, ravnatelj Šubie se hoče prikristi zopet nazaj; kje pa je nadzornik Levec? Menda vendar ne bo ostal žrtev naše pretirane narodne prenapetosti? Nazaj tudi z njim, na kako vodilno mesto!

— V Ricmanjih so praznovali preteklo nedeljo obletnico otvoritve „Narodnega doma“. Ob tej priliki je Ricmanjce posetil državni poslanec dr. Mandić in govoril o poslovanju državnega zbora, poudarjajoč, da je obiskal Ricmanje le kot poslanec, ne pa tudi, da bi obravnaval njih verske

razmere. — Na shodu je bil tudi navzoč „Slovenec“ poročevalec Trsegla v. Ko se je hotel ta po veselici z očetom in dvema tetama odpeljati, vstavilo mu je nahujskano ljudstvo voz in priredila se mu je hrupna demonstracija, ki se je naposled spremenila v dejanstveni napad. Bili so po njem pljuvali vanj, nekdo ga je vdaril z nekim težkim predmetom po glavi. Polomili so voz in poškodovali konja. Tersegla v je končno skočil iz pokvarjenega voza in le urni beg obvaroval ga je pred nadaljnjimi insulti. — Zopet žalostno dejstvo, ki dokazuje, kako nekulturno razumevamo Slovenci političen boj. Ta izgrede je rodila liberalna politika, ki v svojem propadanju porodi kvečjemu tupatam še kak hrupen izgrede opijanjenega in podkupljenega ljudstva. Da so se spravili v tem slučaju na poročevalca naprotne stranke, dokazuje veliko bojazljivost in figovstvo tržaških prvoboriteljev za „naprednost“.

— **Landesfürstl. Stadt Krainburg.** Ali je mogoče, da ima občinski urad slovenske gorenjske metropole, kjer gospodujejo dolgoletni župan Šavnik, dr. Stempihar, dr. Kušar in drugi prvaki, gorenji samonemški občinski pečat, ki se ga pritiska pod vloge na c. kr. oblasti, ki so pisane seveda v nemščini. Ali je to koncesija staremu, zaslužnemu županu, ki se še ni navadil „novega slovenskega uradovanja“? Hruli se seveda zoper samonemške poštne pečate, kjer pridejo v javnost! Kar se pa godi v internem uradovanju, kjer se vedno dobe dobre „uradne duše“, ki z veseljem konstatirajo mlačnost naših prvakov in se jim potem zahrbtno smejejo, tam pa so menda dovoljene enake klofute, ki padejo nazaj na one, ki žele kulantno občevanje s c. kr. uradi. Z dokazom smo vedno na razpolago. Živeli prvaki!

— **Važno za vinogradnike.** Samočiste vinske droži za povrtje vinskega mošta se dobivajo na kmetijsko-kemičnem preizkuševališču za Kranjsko v Ljubljani. Cevka samočistih droži stane 25 h s pošiljateljico in z navodilom o uporabi pa 30 h. Pravilno uporabljene samočiste drože povzročijo hitrejše in čistejše kipeње (vretje) vinskega mošta, vsled česar se vino hitreje čisti in dobi boljši okus.

— **Cele vagone zelja** nalagajo v Vižmarjih na postaji in ga izvažajo največ v Levanto in Egipet. Letos je bila izvanredno dobra letina za zelje.

— **Nesreča na železnici.** Ko je te dni na postaji v Borovnici stopal 27letni zavirač Ignac Merzeni z nekega tovarnega voza, ga je prišla mimo vozeča lokomotiva in ga naravnost čez pol pretrgala. Merzeni je zapustil vdovo z majhnim otrokom.

— **Ogenj.** Dne 18. t. m. je pričelo zvečer goreti na podstrešju koč Marije Bergant v Dvorjem, v Kranjskem sodnem okraju, in se je tako naglo razširil ogenj, da je v dveh urah pogorela koč z vsem, kar je bilo v njej in ima vsled tega Bergant okoli 1000 K škode; zavarovalnina znaša pa le 600 K.

— **Nemška nevarnost na Gorenjskem.** Pod tem naslovom poročali smo po „Gorenjcu“ v zadnji številki našega lista o graditvi nekega podjetja v bližini Radovljice. „Gorenjcu“ je pa sedaj prišlo pojasnilo, da to podjetje ne snuje tuj, temveč domači kapital. Nas le veseli.

— **Nova postaja na južni železnici.** Vsled velikega osebnega in tovarnega prometa na postajah Borovnica in Logatec, je sklenilo vodstvo južne železnice, da postavi pri Verdu pri Vrhniki postajo in skladišče.

— **Gasilstvo.** Mnogobrojni požari, ki so divjali v zadnjih mesecih v občini Bela cerkev pri Novem mestu, so povzročili, da se je ustanovilo v tej občini gasilno društvo in si nabavilo potrebno orodje. Dne 22. t. m. je bil ustanovni občni zbor, na katerega je prišel tudi tajnik

gasilske zveze g. Trošt, ki je govoril o nalogi gasilnih društev. Novemu društvu je pristopilo takoj 80 članov.

— **Pasivna rezistenca na zasebnih železnica.** Okoli 40 državnih poslancev se je zbralo dne 23. t. m. na Dunaju, da so razpravljali o zahtevah železniških uslužbencev v to srho, da se ne prične pasivna rezistenca, ki je zagrožena za 1. oktober. Bili so pri železniškem ministru Derschatti in ta jim je obljubil, da bo porabil ves svoj vpliv, da se razmere uslužbencev izboljšajo. Nato se je obrnila deputacija poslancev na ravnatelje posameznih privatnih železnic in ti vsi so obljubili izboljšanje plač. Generalni ravnatelj južne železnice, dvorni svetnik Eger, je odgovoril deputaciji, da je že predložil upravnemu svetu natančen načrt, po katerem je za uslužbence vseh kategorij z uradnicami vred pripravljenih 300.000 K. Razentega se bo povišala mezda tudi delavcem.

— **Nesreča na vojaških vajah.** Ko je dne 20. t. m. imel graški teren vaje, je padel rezervni računski podčastnik Mihael Rozman, ki je cementni tehnik v Kamniku, tako nesrečno s konja, da so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico.

— **Zaradi napada na celjske Sokole obsojen.** Ko so se celjski Sokoli ob priliki žalske sokolske slavnosti vračali domov, jih je pred kolodvorom napadla znana celjska nemškutarska sodrga, ki ji je načeloval znani zloglasni mestni ekonom Dergane. Ta Dergane je imel zlasti piko na dr. Rajha; skočil je k njemu in ga jel z nogami sirovo suvati. Dr. Rajh je Dergane tožil in sodnik ga je za njegovo junaštvo obsodil v tridnevni zapor in v poravnavo vseh stroškov. Če se ne motimo, bodo slavili očka Dergane že v kratkem redek jubilej 25kratne obsodbe radi žaljenja Slovencev. Pri tej priliki se ga bodo gotovo spomnili mestni očetje z znatnim darom, saj je v njih očeh tisti celjski mestni uslužbenec najbolj zaslužen, ki se odlikuje po največjem sovraštvu do Slovencev.

— **Štajerske novice.** Celjsko sodišče je obsodilo mestnega ekonoma Dergane, ker je surovo napadel gosp. dr. Rajha, ki se je ponoči vračal s Sokoli v Celje od žalske sokolske slavnosti, v tridnevni zapor, oziroma 30 K kazni in v poravnavo vseh pravnih stroškov. — Že večkrat kaznovani mesarski pomočnik Jenšenak je bil od celjskega sodišča obsojen v 18 mesečno ječo, ker je izmaknil v krčmi iz žepa sopiven Miklauzu 84 K. — Ko je pretekli petek zvečer gorela blizu Jarenine ležeča hiša „Willkommhof“, last inženirja Olšouskega, se je mariborski požarni brambor, ki je prišla pomagat, vgreznila brizgalnica tako globoko v blato pri neki mlaki, da so jo morali tri ure vzdigovati, preden so jo mogli odpeljati. — V Rogateu vpeljejo električno razsvetljavo, kar bo stalo okoli 50 000 K. — Pred porotnim sodiščem v Mariboru je stala te dni 27letna omožena posestnica Ida Vučina, ker se je polastila hranilne knjižice svojega očima Rieserja v Št. Vidu in jo dala realizirati po strojarskem pomočniku Rieszu na Dunaju. Ta pa je z denarjem popihal in še Vučino ovadil. Porotno sodišče je oprostilo Vučino, ki je radi potratnosti pod kuratelo.

— **Tržaške novice.** Trgovski uradnik Rudolf Kornički se je vozil dne 22. t. m. zjutraj tako naglo z motociklom, da je v ulici del Tintore s tako silo podrl težaka Ivana Rebeca, da si je strl lobanjo. Pa tudi Kornički se je tako rnil na glavi, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. — Obešenega so našli v podstrešju neke hiše v Vrdeji poljedelca Jakoba Vecchio. Poklicani zdravnik je mogel konstatirati samo smrt. — **Natakar Viani,** ki stanuje v ulici del Solitario, se je hotel dne 21. t. m. po noči usmrtiti s tem, da je zažgal oglja v sobi. Njegova gospodinja ga je čula drugo jutro stokati in ko je odprla

vrata, ga je našla skoro nezvestnega. Vianija so nato prepeljali v bolnico. Usmrtiti se je hotel vsled nesrečne ljubezni. — **Fran Čepek,** posestnik iz Volč, je preteklo soboto javil na policiji, da se mu je na trgu Carlo Goldoni izgubil 10 letni Josip Guštinčič, ki je prišel z njim v Trst.

— **Corrigendum.** V zadnji številki „N. D.“ v poročilu o loškopotoškem shodu vrinila se je moteča tiskovna napaka. V govoru g. Ivana Trope iz Čabra beri: Reška resolucija je bila prenačlena (namesto premečlena).

Sukno in modno gosposko blago, damsko fino blago in loden najceneje dobavlja
A. Skorkovsky v Humpolcu (Česko).
Tovarniška zaloga v Pragi
II., Jungmanov trg (nasproti spomenika).
Uzorec brezplačno.

Ustanovljeno 1842. Telefon šte. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: Delavnica:
Miklošičeva cesta 6 Igriške ulice 6
nasproti hotela „Union“ Ljubljana.

Prva domača dolenska žganjarna
Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporočila

Slivovko navadno K 1— lit.	Tropinovec navad. K 1— lit.
III. „ 1:10 „	III. „ 1:10 „
II. „ 1:30 „	II. „ 1:20 „
I. „ 1:50 „	I. „ 1:40 „
Drožnik III. „ 1:30 „	Brinjevec III. „ 1:40 „
II. „ 1:50 „	II. „ 1:80 „
I. „ 1:80 „	I. „ 2— „

Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = $\frac{7}{10}$ litra.

Specijaliteta „Slovenec“ narodna grenčica narodni liker od K 1:10 do K 1:20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinjših likerjev od K 1— do K 1:60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1— do K 2— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franko Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovrtniki, čipke, vložki, svilnate vezanine. **Jabots, Fichus, damski ovrtniki in kravate.**

Svilnati in baržunasti trakovi. Pozamenterija, porte in žnore, rezice, krepice in žnore za tapetnike. Krepl in flori za zalivanje.

Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore. **Serpe iz svile, čipk in volne.**

Nogavice za dame, dekleta in otroke. Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka. Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. **Gumbi in različne igle.**

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki. Pajčolani za neveste, mirtovi venci. Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreli in potrebščine za modrece. Glace-rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice. Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda. Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovrtniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in sport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovrtniki, robci. Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katere obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. ... ? Dobro spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovrtnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka. Izvstne naramnice. 3 dobre žepne rute.

Vse v škafliji lepo aranžirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!